DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10.
SINIF

HADİS
ETKİNLİK KİTABI

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10. SINIF

HADİS

ETKİNLİK KİTABI

YAZARLAR

Dr. Fatma BALCI ARVAS
Dr. Numan KONAKLI
Ayşe SAĞLAM
Hüseyin ÇINAR
Süleyman EMİROĞLU

Editör

Süleyman EMİROĞLU

Program Geliştirme Uzmanı

Talip AYDEMİR

Dil Uzmanı

Mehmet Emin SARIKAYA

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Hülya ERDUL

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı

Kenan PINARBAŞI

Mevlüt SELVİ

Grafik Tasarım Uzmanı

Hakan AVLUKARI

Meryem ÜNSEL

Yahya ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

4. Ünite Hadis Çeşitleri

1. KAZANIM: Hadisleri kaynağına, râvi sayısına ve sıhhat derecelerine göre sınıflandırır.

1. Etkinlik: Bulalım 6
2. Etkinlik: Çengel Bulmaca 9

2. KAZANIM: Sahih, hasen ve zayıf hadis arasındaki farkları ayırt eder.

3. Etkinlik: Eşleştirme 12
4. Etkinlik: Doğru-Yanlış 15

3. KAZANIM: Mevzû hadislerin ortaya çıkış nedenlerini kavrar.

5. Etkinlik: Oku-Yorum 18
6. Etkinlik: Eşleştirme 20

4. KAZANIM: Hadis uydurma faaliyetlerine karşı alınan önlemleri açıklar.

7. Etkinlik: Yazalım 23
8. Etkinlik: Oku-Yorum 26

5. KAZANIM: Mevzû hadislerin İslam'a verdiği zararları açıklar.

9. Etkinlik: Şiir Diliyle 28
10. Etkinlik: Listeleyelim 30

6. KAZANIM: Muamelat ile ilgili hadisleri yorumlar.

11. Etkinlik: Oku-Yorum 33
12. Etkinlik: Oku-Yorum 35

KİTABIMIZI TANIYALIM

Ders adı

Sınıf

Kazanım

Etkinlik sıra numarası

Etkinlik süresi

Ünite adı

10 HADİS

ETKİNLİK 6

4. Ünite: Hadis Çeşitleri

15 dk

Kazanım: Mevzu hadislerin ortaya çıkış nedenlerini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere mevzu hadislerin ortaya çıkış nedenleri konusunda bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak istenen bilgilerin eşleştirilmesi istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Etkinlik süreci açıklaması

Değerlendirme yöntemi

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

20

Etkinlik adı

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 6

15 dk

EK-1

Hadis uydurma faaliyetinin ortaya çıkışı ile uydurma rivayetlerin yayılmasının farklı sebepleri vardır. Aşağıda Hz. Peygamber hakkında uydurma haberler yer almaktadır. Uydurulan haberlerin niçin üretildiğini tespit ederek ilgili maddeyle eşleştiriniz.

Hz. Peygamber'e karşı duyulan sevgi ve saygı

İslam düşmanlarının Müslümanları saptırma gayesi

Hz. Peygamber'in edep kahramanlık çıkar sağlama

Hz. Peygamber'i yüceltme

1. "Âdem su ile çamur arasındayken ben peygamberdim."
"Hz. Âdem, su ve çamur dahi yokken ben peygamberdim."
2. "Ölen her peygamber kabrinde ancak kırk sabah kalır, sonra ruhu kendisine iade edilir."
"Ben peygamberlerin sonuncusuyum, benden sonra hiçbir peygamber yoktur. Ancak Allah dilerse o başka!"
3. "Muaz b. Cebel, Hz. Peygamber'e cennetten her hangi bir yemek verilip verilmediğini sorunca o: "Evet, bana herise (helva/keşkek) verildi." buyurmuştur.
"Yemekten önce yenilen karpuz mideyi ve barsakları temizler ve hastalığın kökünü kurutur."
4. "Kırmızı gülü koklayıp da bana salavat getirmeyen bana cefa etmiştir."
"Isrâ gecesi semaya çıkarıldığımda yeryüzüne benim terim düştü ve gül ondan yetişti. Benim kokumu koklamak isteyen, gülü koklasın."

(bk.http://www.bunyaminerul.com/uydurma-rivayetlerde-peygamber-tasavvuru/
(Erişim Tarihi: 12.01.2021)

21

Etkinlik yönergesi

Etkinlik alanı

Cevap anahtarı

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 6

15 dk

EK-2

CEVAP ANAHTARI

4 Hz. Peygamber'e karşı duyulan sevgi ve saygı

2 İslam düşmanlarının Müslümanları saptırma gayesi

3 Hz. Peygamber'in edep kahramanlık çıkar sağlama

1 Hz. Peygamber'i yüceltme

22

ÜNİTE

4

HADİS ÇEŞİTLERİ

Kazanım: Hadisleri kaynağına, râvi sayısına ve sıhhat derecelerine göre sınıflandırır.

Süreç

1. Öğrencilere kaynağına göre hadis çeşitleri konusunda bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden tabloda istenen bilgileri bireysel olarak işaretlemeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

BULALIM

ETKİNLİK 1

15 dk.

EK-1

Aşağıda kaynağına göre hadisleri içeren tablo yer almaktadır. Hadislerin kaynağına göre türünü tespit ederek uygun olan sütunu işaretleyiniz.

Hadis	Kudsî	Merfû	Mevkuf	Maktû
Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selamı yayın." (Müslim, İmân, 93.)				
Tâbiînden olan Mücâhid'in (r.a.) şöyle dediği nakledilmiştir: "Utangaç ve kibirli insan ilim elde edemez."				
Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: Salih kullarım için ben cennette, hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir beşerin gönlünden geçirmediği nimetler hazırladım." (Buhârî, Bedu'l-Halk, 7.)				
Hz. Ömer (r.a.) şöyle buyurmuştur: "Vallahi biliyorum ki sen bir taşsın insanlara ne yarar nede zarar veremezsin. Eğer ben Resulullah'ı (s.a.v.) seni öperken görmeseydim seni öpmezdim." (Buhârî, Hac, 5.)				
Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, Müslümanlığının iyi oluşundandır." (Tirmizî, Zühd 11.)				
Tâbiîn tabakasına mensup Atâ b. Ebî Rebâh (r.a.) ve Ömer b. Abdülaziz (r.a.) şöyle demişlerdir: "Büluğa ermemiş bir çocuk farz ve diğer namazlarda imamlık yapamaz." (İbn Ebî Şeybe, el-Musannef, C 3, s. 206.)				
"Hz. Ebu Bekir (r.a.) vitir namazını yatmak istediğinde Hz. Ömer (r.a.) ise gecenin sonunda eda ederdi." (Muvattâ, Salâtü'l-leyl, 3.)				
Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivâyet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: Rahmetim gazabımı geçmiştir." (Müslim, Tevbe, 15.)				
Ebû Ümâme'nin (r.a.) rivâyet ettiğine göre Resulullah'a (s.a.v.) biri âbid diğeri âlim iki kişiden bahsedildiğinde şöyle buyurmuştur: "Âlimin âbide üstünlüğü, benim sizden birine olan üstünlüğüm gibidir." (Tirmizî, İlim, 19.)				

CEVAP ANAHTARI

Hadis	Kudsî	Merfû	Mevkuf	Maktû
Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selamı yayın." (Müslim, İmân, 93.)		X		
Tâbiînden olan Mücâhid'in (r.a.) şöyle dediği nakledilmiştir: "Utangaç ve kibirli insan ilim elde edemez."				X
Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: Salih kullarım için ben cennette, hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir beşerin gönlünden geçirmediği nimetler hazırladım." (Buhârî, Bedu'l-Halk, 7.)	X			
Hz. Ömer (r.a.) şöyle buyurmuştur: "Vallahi biliyorum ki sen bir taşsın insanlara ne yarar nede zarar veremezsin. Eğer ben Resulullah'ı (s.a.v.) seni öperken görmeseydim seni öpmezdim." (Buhârî, Hac, 5.)			X	
Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, Müslümanlığının iyi oluşundandır." (Tirmizî, Zühd 11.)		X		
Tâbiîn tabakasına mensup Atâ b. Ebî Rebâh (r.a.) ve Ömer b. Abdülaziz (r.a.) şöyle demişlerdir: "Büluğa ermemiş bir çocuk farz ve diğer namazlarda imamlık yapamaz." (İbn Ebî Şeybe, el-Musannef, C 3, s. 206.)				X
"Hz. Ebu Bekir (r.a.) vitir namazını yatmak istediğinde Hz. Ömer (r.a.) ise gecenin sonunda eda ederdi." (Muvattâ, Salâtü'l-leyl, 3.)			X	
Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivâyet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: Rahmetim gazabımı geçmiştir." (Müslim, Tevbe, 15.)	X			
Ebû Ümâme'nin (r.a.) rivâyet ettiğine göre Resulullah'a (s.a.v.) biri âbid diğeri âlim iki kişiden bahsedildiğinde şöyle buyurmuştur: "Âlimin âbide üstünlüğü, benim sizden birine olan üstünlüğüm gibidir." (Tirmizî, İlim, 19.)		X		

Kazanım: Hadisleri kaynağına, râvi sayısına ve sıhhat derecelerine göre sınıflandırır.

Süreç

1. Öğrencilere kaynak, râvi ve sıhhat durumuna göre hadis çeşitleri ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki bulmaca öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
4. Öğrencilerden bulmacada hadis çeşitleri ile ilgili tanımları verilen kavramları bulmaları istenir.
5. Etkinlik öğrenciler tarafından tamamlanır.
6. Gönüllü öğrencilere söz hakkı verilerek bulmaca soruları cevaplandırılır.
7. İsteyen öğrencilerin etkinlik kâğıdı sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÇENGEL BULMACA

ETKİNLİK 2

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki bulmacada kaynak, râvi ve sıhhat durumuna göre hadis çeşitleri ile ilgili kavramlar yer almaktadır. Tanımları verilen kavramları bulunuz.

SOLDAN SAĞA

1. Hem lafız hem mana olarak Hz. Peygamber'e ait hadisler
2. Sahabilere nispet edilen söz, fiil ve onaylar
4. Yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun naklettiği hadisler
5. Peygamber Efendimizin Allah Teâlâ'nın sözü olduğunu belirterek ifade buyurduğu hadisler
6. Mütevatir şartlarını taşımayan hadisler

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Senedinde inkıta bulunan hadis
3. Tâbiîne nispet edilen söz ve fiiller
4. Her nesilde en az üç râvisi olan hadisler

ÇENGEL BULMACA

EK-2

CEVAP ANAHTARI

SOLDAN SAĞA

1. **MERFÛ:** Hem lafız hem mana olarak Hz. Peygamber'e ait hadisler
2. **MEVKUF:** Sahabilere nispet edilen söz, fiil ve onaylar
4. **MÜTEVATİR:** Yalan üzere birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun naklettiği hadisler
5. **KUTSÎ:** Peygamber Efendimizin Allah Teâlâ'nın sözü olduğunu belirterek ifade buyurduğu hadisler
6. **ÂHAD:** Mütevatir şartlarını taşımayan hadisler

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. **MUNKATI:** Senedinde inkıta bulunan hadis
3. **MAKTÛ:** Tâbiîne nispet edilen söz ve fiiller
4. **MEŞHUR:** Her nesilde en az üç râvisi olan hadisler

Kazanım: Sahih, hasen ve zayıf hadis arasındaki farkları ayırt eder.

Süreç

1. Öğrencilere sıhhat derecesine göre hadis çeşitleri konusunda bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak istenen bilgileri eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 3

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıda sahih hadiste bulunması gereken beş özellikle ilgili kavramların açıklaması verilmiştir. Kavramların açıklamalarını doğru bir şekilde eşleştiriniz.

Muttasıl olmak	Şaz olmamak	Zabt sahibi olmak	Adil olmak	Muallel olmamak

1. Senedin ilk râvisinden son râvisine kadar herhangi bir yerinde kopukluk bulunmaması yani her râvinin kendinden önceki râvi ile buluşup görüşmüş ve hadisi ondan almış olmasıdır.
2. Râvinin Müslüman, akıl-bâliğ, büyük günahlardan kaçınan, küçük günahları işlemekte ısrar etmeyen ve saygın bir kişiliğe sahip olmasıdır.
3. Güvenilir râvinin kendisinden daha güvenilir râviye muhalif olarak rivâyet ettiği hadise denir.
4. İlk bakışta sahih görünmekle birlikte konunun uzmanları tarafından incelendiğinde gizli bir kusuru ve illeti bulunan hadise denir.
5. Râvinin dalgın olmaması, ezberden rivâyet ediyorsa hadisi kusursuz bir şekilde ezberlemesi, kitaptan rivayet ediyorsa kitabını dikkatle yazması, bunları kontrol edip koruması ve herhangi bir değişikliğe yol açmamasıdır.

CEVAP ANAHTARI

Muttasıl olmak	Şaz olmamak	Zabt sahibi olmak	Adil olmak	Muallel olmamak
1	3	5	2	4

Kazanım: Sahih, hasen ve zayıf hadis arasındaki farkları ayırt eder.

Süreç

1. Öğrencilere sıhhat derecesine göre hadisler ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısınca çoğaltılarak dağıtılır.
4. Öğrencilerden verilen ifadeler arasından doğru olanlar için "D", yanlış olanlar için ise "Y" sütununu işaretlemeleri istenir.
5. Öğrenciler etkinliği bireysel olarak tamamlarlar.
6. Öğretmenin doğru cevapları söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlar için "D", yanlış olanlar için "Y" sütununu işaretleyiniz.

		D	Y
1.	Senedi muttasıl olacak şekilde sika râviler tarafından rivâyet edilen, şaz ve illetli olmayan hadise sahih hadis denir.		
2.	Sika, adalet ve zabt vasıflarına sahip râviler için kullanılan bir hadis terimidir.		
3.	Sahih hadisin şartlarını taşımasına rağmen râvilerden biri zabt bakımından kısmen kusurlu olursa hadis meşhur hadis adını alır.		
4.	Sahih ve hasen hadisin şartlarını taşımayan hadislere zayıf denir.		
5.	Buhârî (ö. 256/870) ve Müslim (ö. 261/875) "el-Câmiu's-sahih" adlı eserlerine sadece zayıf kabul ettikleri hadisleri almışlardır.		
6.	Tâbiînin sahabe neslini zikretmeden Hz. Peygamber'den rivâyette bulunduğu hadislere mürsel hadis denir.		
7.	Mürsel hadis râvi sayısına göre hadis çeşitlerinden olup sahih hadis kabul edilir.		
8.	Munkatı hadis, senedin sahabiden sonra gelen kısmında bir veya daha çok râvisi atlanarak rivayet edilen hadistir.		
9.	Hadisin zayıf kabul edilmesi râvinin ya da senedin zayıf olması gibi iki temel sebebe dayanır.		
10.	Zayıf hadis, Peygamberimize (s.a.v.) ait olma olasılığı yüksek olan hadistir ve uydurma hadis demek değildir.		

CEVAP ANAHTARI

		D	Y
1.	Senedi muttasıl olacak şekilde sika râviler tarafından rivâyet edilen, şaz ve illetli olmayan hadise sahih hadis denir.	X	
2.	Sika, adalet ve zabt vasıflarına sahip râviler için kullanılan bir hadis terimidir.	X	
3.	Sahih hadisin şartlarını taşımasına rağmen râvilerden biri zabt bakımından kısmen kusurlu olursa hadis meşhur hadis adını alır.		X
4.	Sahih ve hasen hadisin şartlarını taşımayan hadislere zayıf denir.	X	
5.	Buhârî (ö. 256/870) ve Müslim (ö. 261/875) "el-Câmiu's-sahih" adlı eserlerine sadece zayıf kabul ettikleri hadisleri almışlardır.		X
6.	Tâbiînin sahabe neslini zikretmeden Hz. Peygamber'den rivâyette bulunduğu hadislere mürsel hadis denir.	X	
7.	Mürsel hadis râvi sayısına göre hadis çeşitlerinden olup sahih hadis kabul edilir.		X
8.	Munkatı hadis, senedin sahabiden sonra gelen kısmında bir veya daha çok râvisi atlanarak rivayet edilen hadistir.	X	
9.	Hadisin zayıf kabul edilmesi râvinin ya da senedin zayıf olması gibi iki temel sebebe dayanır.	X	
10.	Zayıf hadis, Peygamberimize (s.a.v.) ait olma olasılığı yüksek olan hadistir ve uydurma hadis demek değildir.		X

Kazanım: Mevzu hadislerin ortaya çıkış nedenlerini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden metni okumaları ve soruların cevaplarını kâğıda yazmaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metni okuyarak soruları cevaplandırınız.

Şia tarafından uydurulan hadislerin büyük bir kısmı Hz. Ali'nin (r. a.) hayat hikâyesiyle, bir kısmı da Muaviye (r.a.) gibi bazı sahabeler ve Hz. Ali'den önceki üç halifenin zemmedilmesiyle ilgiliydi. Her şeyden önce üzerinde durdukları husus Hz. Peygamber'in kendisinden sonra hilafeti Ali b. Ebi Talib'e (r.a.) vasiyet ettiğini ispat edebilmekti. Bu konuda pek çok hadis uydurdular. Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1- Selma (r.a.) şöyle demiştir: "Hz. Peygamber'e vasisinin kim olduğunu sordum. Resulullah (s.a.v.) buyurdu ki: Vasim, sırdaşım, ehlim içinde halifem ve kendimden sonra en hayırlı kişi Ali'dir."

2- "Her nebinin bir vasisi vardır. Benim vasim ve varisim de Ali'dir."

3- Hz. Peygamber döneminde yıldız kaymıştı. Allah'ın elçisi buyurdu ki: "Şu yıldıza bakın! Yıldız kimin evine düşerse o benden sonraki halifedir." Baktık ki yıldız Ali b. Ebi Talib'in evine düşmüş.

(Talat Koçyiğit, "Mevzu Hadislerin Zuhuru", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1967, C 15, s. 65.)

1. Metinde hadis uydurmaya iten sebeplerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

.....
.....
.....
.....

2. Fırkalar kendi siyasi görüşlerini savunmak için neden hadis uydurmaktadır?

.....
.....
.....
.....

3. "Kim benim adıma yalan uydurursa cehennemdeki yerine hazırlansın." sahih hadisiyle yukarıdaki mevzu hadisleri değerlendiriniz?

.....
.....
.....
.....

Kazanım: Mevzu hadislerin ortaya çıkış nedenlerini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere mevzu hadislerin ortaya çıkış nedenleri konusunda bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak istenen bilgileri eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 6

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hadis uydurma faaliyetinin ortaya çıkışı ile uydurma rivayetlerin yayılmasının farklı sebepleri vardır. Aşağıda Hz. Peygamber hakkında uydurma haberler yer almaktadır. Uydurulan haberlerin niçin üretildiğini tespit ederek ilgili maddeyle eşleştiriniz.

....	**Hz. Peygamber'e karşı duyulan sevgi ve saygı**
....	**İslam düşmanlarının Müslümanları saptırma gayesi**
....	**Hz. Peygamber'in adını kullanarak çıkar sağlama**
....	**Hz. Peygamber'i yüceltme**

1. "Âdem su ile çamur arasındayken ben peygamberdim."
"Hz. Âdem, su ve çamur dahi yokken ben peygamberdim."

2. "Ölen her peygamber kabrinde ancak kırk sabah kalır, sonra ruhu kendisine iade edilir."
"Ben peygamberlerin sonuncusuyum, benden sonra hiçbir peygamber yoktur. Ancak Allah dilerse o başka!"

3. "Muaz b. Cebel, Hz. Peygamber'e cennetten her hangi bir yemek verilip verilmediğini sorunca o "Evet, bana herise (helva/keşkek) verildi." buyurmuştur.
"Yemekten önce yenilen karpuz mideyi ve bağırsakları temizler ve hastalığın kökünü kurutur."

4. "Kırmızı gülü koklayıp da bana salavat getirmeyen bana cefa etmiştir."
"İsrâ gecesi semaya çıkarıldığımda yeryüzüne benim terim düştü ve gül ondan yetişti. Benim kokumu koklamak isteyen, gülü koklasın."

(bk.http://www.bunyaminerul.com/uydurma-rivayetlerde-peygamber-tasavvuru/)
(Erişim Tarihi: 12.01.2021)

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 6

15 dk.

EK-2

CEVAP ANAHTARI

4 Hz. Peygamber'e karşı duyulan sevgi ve saygı

2 İslam düşmanlarının Müslümanları saptırma gayesi

3 Hz. Peygamber'in adını kullanarak çıkar sağlama

1 Hz. Peygamber'i yüceltme

Kazanım: Hadis uydurma faaliyetlerine karşı alınan önlemleri açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden hadis uydurma faaliyetlerine karşı alınan önlemleri yazmaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki şemada hadis uydurma faaliyetlerine karşı alınan tedbirler yer almaktadır. Boş bırakılan maddelere alınan diğer tedbirleri yazarak şemayı tamamlayınız.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CEVAP ANAHTARI

Kazanım: Hadis uydurma faaliyetlerine karşı alınan önlemleri açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden metni okumaları ve soruların cevaplarını kâğıda yazmaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metni okuyarak soruları cevaplandırınız.

Hadis râvilerinin bazı özelliklere sahip olması gerektiği üzerinde durulmuştur. İmam Şafiî (öl. 204/819) hadis râvisinde bulunması gereken özelliklerin belli başlılarını şöyle sıralamıştır: 1) Hadis râvisi son derece dindar olmalıdır. 2) Rivâyet ettiği hususlarda sadakati ile tanınmalıdır. 3) Lafızların ifade edilecek manayı ne zaman bozabileceğini anlamalıdır. 4) Eğer ezbere rivâyet ediyorsa, rivâyet ettiğini çok iyi ezberlemiş olmalıdır. 5) Bir kitaptan rivâyet ediyorsa, onu iyi hatırlamalıdır.

Bu amaçla hadis münekkitleri, râvilerin durumlarını araştırarak onların adil, sika, hıfz ve itkan sahibi olanlarıyla, yalancı, gafil, hafızası zayıf ve vehimli olanları tespit etmişlerdir. Onları böyle davranmaya sevk eden düşünceye değinen Tirmizî (öl. 279/892) der ki: "Hadisçiler Müslümanlar hakkındaki iyi niyetleri ve hizmet arzuları sebebiyle bir birlerini tenkit etmişlerdir. Yoksa Müslümanların kusurlarını araştırıp gıybetlerini yapmayı akıllarından bile geçirmemişlerdir. Onlar sadece hadis rivâyetinde zaaflarını bildikleri şahısları tanıtmışlardır, çünkü bu şahıslar ya bidat ehlidir ya hadis vazetmekle itham edilmişlerdir veya çok hata yapan râvilerdir. İşte hadis münekkitleri dine bağlılıkları sebebiyle bunların durumlarını açıklamak istemişlerdir. Zira din hususunda yapılacak bir şahitlikteki emniyet, diğer hukuki meselelerde aranan şahitlikteki emniyetten daha önemlidir."

(M. Yaşar Kandemir, Mevzû Hadisler: Menşeli, Tanıma Yolları, Tenkidi, MÜİFV Yayınları, s.104-108.)

1. Metinde hadis uydurma faaliyetlerine karşı Müslüman âlimlerin ne tür önlem almasından söz edilmektedir? Açıklayınız.

.....
.....
.....

2. Hadis râvisini tenkit, neden gıybet olarak değerlendirilemez? Açıklayınız.

.....
.....
.....

3. Sened tenkidinin yapılması neden dinî bir konu sayılmıştır?

.....
.....
.....

Kazanım: Mevzû hadislerin İslam'a verdiği zararları açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere mevzû hadislerin İslam'a verdiği zararlar ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan şiiri okumaları istenir.
5. Şiirin okunmasının ardından öğrencilerden yönerge doğrultusunda görüşlerini arkadaşları ile paylaşmaları istenir.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ŞİİR DİLİYLE

ETKİNLİK 9

15 dk.

EK-1

Aşağıdaki şiiri okuyarak mevzû hadislerin uydurulması ve zararları hakkındaki görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kitabı, sünneti, icmayı kaldırıp attık;
Havassı maskara yaptık, avamı aldattık
Yıkıp şeriatı, bambaşka bir bina kurduk
Nebiye atıf ile binlerce herze uydurduk

O hali buldu ki bu cür'et: "Yecüzü fi't-tergib"
Kararı erzeli fetva kesildi! Hem ne garip,
Hadis vazediyorken sevap uman bile var!
Sevabı var mı imiş bir zaman gelir, anlar!

Cihanı titretiyorken niday-ı "Men kezebe"
İşitmiyor mu, nedir, bir baksın şu bî-edebe:
Lisan-ı pak-i Nebîden yalanlar uyduruyor,
Sıkılmadan da "Sevap işledim" deyip duruyor

Düşünmedin mi girerken şeriatın kanına?
Cinayet kalacak zanneder misin yanına?
Sevap ümit ediyor ha! Deyin ki namerde
Sevabı sen göreceksin huzur-ı mahşerde!

(Mehmet Akif Ersoy,
Safahat, Fatih Kürsüsünde, s. 236.)

10 HADİS

ETKİNLİK 10

4. Ünite: Hadis Çeşitleri

15 dk.

Kazanım: Mevzû hadislerin İslam'a verdiği zararları açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden mevzû hadislerin yol açtığı zararları sıralamaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

LİSTELEYELİM

ETKİNLİK 10

15 dk.

EK-1

Aşağıdaki şemada mevzû hadislerin yol açtığı zararlar yer almaktadır. Boş bırakılan yerlere alınan diğer zararları yazarak şemayı tamamlayınız.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CEVAP ANAHTARI

Kazanım: Muamelat ile ilgili hadisleri yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden metni okumaları ve soruların cevaplarını kâğıda yazmaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

OKU-YORUM

ETKİNLİK 11

15 dk.

EK-1

Metni okuyarak soruları cevaplandırınız.

Allah Resulü (s.a.v.) ihtiyaçlarını temin etmek için zaman zaman Medine pazarına giderdi. Alışveriş yapan insanları gözlemler, onlarla sohbet ederdi. Yine bir gün pazar yerinde dolaşırken bir buğday satıcısı dikkatini çekti. Kuru görünen buğday yığınına elini daldırdı. Ancak çuvalın altı göründüğü gibi değildi. Parmakları ıslanan Peygamberimiz (s.a.v.), satıcıya bu ıslaklığın sebebini sordu. Adam buğdayların yağmurdan ıslandığını söyledi. Bunun üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz "Öyleyse insanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koyman gerekmez miydi?" buyurdu ve şöyle uyardı: "Bizi aldatan, bizden değildir."

(Müslim, İman, 164; Darimî, Büyû', 10.)

1. Hz. Peygamber günümüzdeki pazarları görse alıcıyı yanıltan hangi durumlarla karşılaşırdı?

.....

.....

.....

2. "İnsanlardan alırken ölçüp tarttıklarında tam, onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise noksan yapan hilekârlara yazıklar olsun!" (Mutaffifîn suresi, 1-3. ayetler.) ayetlerini metinde geçen olayla birlikte açıklayınız.

.....

.....

.....

3. "Dürüst ve güvenilir tüccar; peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraberdir." (Tirmizî, Büyû', 4.) hadisi metinle karşılaştırarak ticaretin önemini açıklayınız.

.....

.....

.....

Kazanım: Muamelat ile ilgili hadisleri yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden metni okumaları ve soruların cevaplarını kâğıda yazmaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metni okuyarak soruları cevaplandırınız.

Hz. Aişe (r.a.) şöyle buyurmuştur: "Resul-i Ekrem iki şeyden birini yapma hususunda serbest kaldığı zaman günah olmadığı takdirde kolay olanı seçerdi. Eğer bir şey günahsa ondan en uzak duran da kendisi olurdu. Hz. Peygamber, Allah'ın (c.c.) koyduğu yasaklar çiğnenmemiş ise şahsı adına hiç kimseden intikam almazdı. Ancak Allah'ın (c.c.) koyduğu yasaklar çiğnenmiş ise onun cezasını mutlaka verirdi."

(Buhârî, Hudûd, 10; Müslim, Fezâil, 77.)

1. "... Allah size kolaylık ister, zorluk istemez..." (Bakara suresi, 185. ayet.) ayetine göre Hz. Peygamber'in tavrını metinden hareketle açıklayınız.

.....

.....

.....

2. "... Bir topluma olan kininiz, sizi adaletsizliğe itmesin..." (Mâide suresi, 8. ayet.) ayetiyle Hz. Peygamber'in ahlakını metinden hareketle açıklayınız.

.....

.....

.....

3. "... Öfkelerini kontrol ederler, insanları affederler..." (Âl-i İmrân suresi, 134. ayet.) ayetini Hz. Peygamber ve Müslümanların özellikleri açısından açıklayınız.

.....

.....

.....